

POSLOVNA EKONOMIJA

1. (10 bodova) **I str. 80.** Uzimajući u obzir da je samo trećina sredstava obezbeđena iz kredita, koliku bi uštedu na kamati imalo preduzeće za finansiranje proizvodnje u vrednosti od 3 000 000 dinara, uz kamatnu stopu od 9% godišnje kada se dužina prosečnog ciklusa angažovanja skрати sa 72 na 60 dana?

Rešenje:

$PH1=360 * Ka1$, odnosno $72=360 * Ka1$, odavde je $Ka1=1/5$

$PH2=360 * Ka2$, odnosno $60=360 * Ka2$, odavde je $Ka2=1/6$

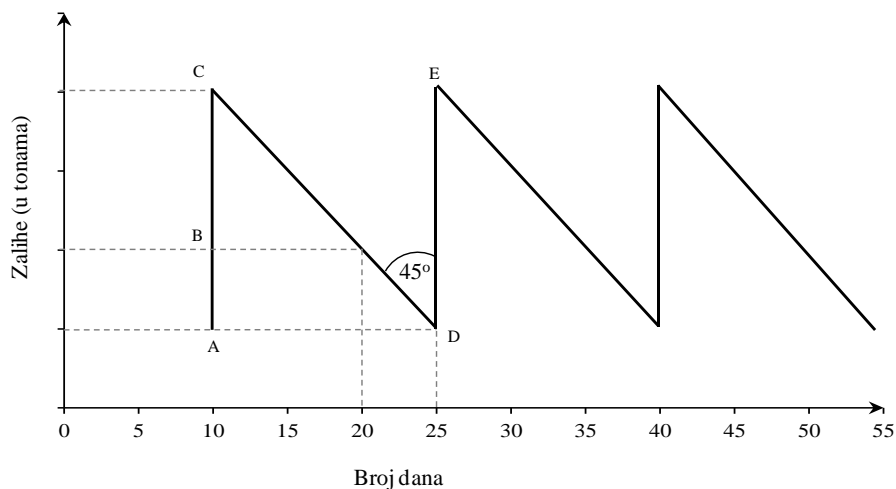
$S1=Ka1*C$, $S1=600\ 000$ kamata= $600\ 000/3*0,09=18\ 000$

$S2=Ka2*C$, $S2=500\ 000$ kamata= $500\ 000/3*0,09=15\ 000$

Ušteda u kamati iznosi 3000 dinara

2. (5 poena) **I str. 65.** Geometrijski, sa povećanjem obima proizvodnje do nivoa na kome granični troškovi dostižu minimum, nagib krive ukupnih varijabilnih troškova opada.
(Upišite tačan odgovor)

3. (15 bodova) **II str. 36.** Ukoliko vreme trajanja jedne nabavke zaliha iznosi 5 dana, na osnovu podataka datih na slici, izračunati: a) tekuće zalihe b) dnevnu potrošnju zaliha i rezervne zalihe c) maksimalne zalihe d) visinu zaliha u trenutku nove narudžbine.

Rešenje:

a) ugao ADC iznosi 45° , odavde sledi da je duž $AD=AC=15$ što je iznos tekućih zaliha.

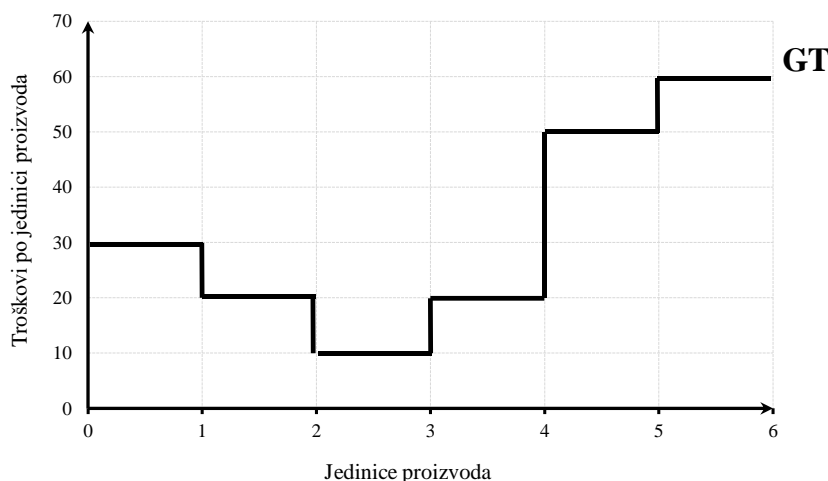
b) geometrijski, dnevna potrošnja predstavljena je nagibom duži CD i iznosi 1. Polazeći od formule za izračunavanje minimalnih zaliha $Z_{min}=P*V$ dobijamo da rezervne zalihe iznose $Z_{min}=1*5=5$.

c) $Z_{max}=Z_{min} + N$, $Z_{max}=5+15=20$.

d) koristeći identičan pristup kao pod a) dobijamo da je duž $AB=5$. Sabiranjem duži AB sa iznosom minimalnih zaliha dobijamo visinu zaliha u trenutku nove narudžbine ($5+5=10$).

4. (5 bodova) **I str. 52.** Odnosom sopstvenih prema ukupnim izvorima sredstava preduzeća iskazuje se:
- a) stepen njegove finansijske zaduženosti
  - b) stepen njegove finansijske samostalnosti**
(Zaokružiti tačan/e odgovor/e)

5. (15 poena) **I str. 65. 85. i 86.** Na slici je data kriva graničnih troškova preduzeća. Ukoliko preduzeće ostvaruje fiksne troškove u iznosu od 100 dinara i prodaje sve proizvedene proizvode po ceni od 45 dinara, izračunati na kom obimu proizvodnje preduzeće ostvaruje profit jednak nulu.

Rešenje:

$Dt = Q \cdot Cq - Tf - Tv$; Varijabilni trošak za određeni obim proizvodnje izračunava se kao zbir svih graničnih troškova do tog obima proizvodnje. Za obim proizvodnje 4 vrednost $Tv = 30 + 20 + 10 + 20 = 80$. $Dt = 4 \cdot 45 - 100 - 80 = 0$. **Preduzeće ostvaruje profit jednak nuli pri obimu proizvodnje od 4 jedinice.**

6. (15 bodova) **I str. 86.-96.** Koristeći 80% svojih proizvodnih kapaciteta i angažovanjem 100 radnika, preduzeće prodajom svih proizvedenih jedinica po trenutnoj tržišnoj ceni ostvaruje profit u iznosu od 350 000 dinara. Pri tom obimu proizvodnje ekonomičnost preduzeća je 3, a produktivnost 5. Ukoliko pretpostavimo da se prodajna cena proizvoda kao i broj radnika angažovanih u proizvodnji ne menja, koliki prihod bi preduzeće ostvarilo prodajom svih proizvedenih jedinica pri punom proizvodnom kapacitetu?

Rešenje:

$Dt = C - T$ i $E = C/T$, odnosno $350\ 000 = C - T$ i $3 = C/T$. Rešavanjem ove dve jednačine sa dve nepoznate dobijamo da je $C = 525\ 000$, a $T = 175\ 000$.

Dalje, $P = Q_{80\%}/L$, odnosno $5 = Q_{80\%}/100$, odakle proizvedena količina uz 80% iskorišćenosti kapaciteta iznosi 500 jedinica. Na osnovu toga i ostvarenog prihoda možemo izračunati prodajnu cenu proizvoda, odnosno $Cq = 525\ 000/500 = 1050$ dinara.

Konačno, pri maksimalnoj iskorišćenosti kapaciteta obim proizvodnje preduzeća iznosio bi $Q_{max} = 500 \cdot 100/80 = 625$. **Ostvareni prihod preduzeća za ovaj obim proizvodnje i prodaje iznosio bi $C = Cq \cdot Q_{max} = 1050 \cdot 625 = 656\ 250$ dinara.**

7. (5 bodova) **I str. 69. i 70.** Preduzeće proizvodi 4 različita proizvoda: A, B, C i D. Ukoliko su ukupni indirektni troškovi 2.700.000 dinara, popunite sledeću tabelu i odredite cenu koštanja ova četiri proizvoda.

Vrsta proizvoda	Količina proizvoda - Q -	Direktni troškovi	Ključ za raspodelu	Indirektni troškovi	Ukupni troškovi	Cena koštanja
A	500			450.000		
B	1.000				400.000	
C	2.000		3			
D	4.000	400.000				
Σ						

Rešenje:

Vrsta proizvoda	Količina proizvoda - Q -	Direktni troškovi	Ključ za raspodelu	Indirektni troškovi	Ukupni troškovi	Cena koštanja
A	500	150.000	3	450.000	600.000	1200
B	1.000	100.000	3	300.000	400.000	400
C	2.000	250.000	3	750.000	1.000.000	500
D	4.000	400.000	3	1.200.000	1.600.000	400
Σ	-	900.000	-	2.700.000	3.600.000	-

8. (15 bodova) **II str. 38.** Ostvareni godišnji promet jednog artikla u prodavnici je 345 000. Evidentiranje stanja zaliha se vrši kvartalno, a koeficijent obrta zaliha iznosi 6. Stanje zaliha na kraju drugog kvartala iznosi 67 001. Ukoliko je poznato da je stanje zaliha na kraju poslednjeg kvartala za 50% veće od stanja zaliha na kraju prvog kvartala kao i da je stanje zaliha na kraju trećeg kvartala dvostruko veće od stanja zaliha na kraju prvog kvartala, izračunati: a) stanje zaliha artikla na dan 31.03. b) stanje zaliha artikla na dan 31.09. i c) stanje zaliha artikla na dan 31.12.

Rešenje:

Koeficijent obrta zaliha=Promet/ prosečne zalihe

$6=345\ 000/\text{prosečne zalihe}$

Prosečne zalihe= $345\ 000/6=57\ 500$

I kvartal: X; II kvartal: 67 001; III kvartal: $2 \cdot X$ i IV kvartal: $1.5 \cdot X$

Prosečne zalihe= $(X+67\ 001+2X+1,5X)/4$

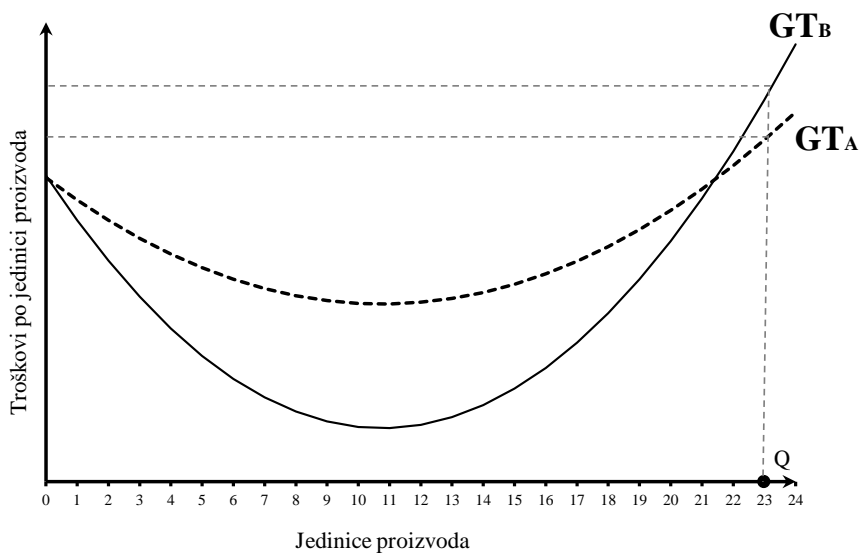
$4.5X=230\ 000 - 67\ 001$

$X=36\ 222$

a) Stanje zaliha na dan 31.03. iznosi 36 222; b) stanje zaliha na dan 31.09. iznosi $36\ 222 \cdot 2=72\ 444$; c) stanje zaliha na dan 31.12. iznosi $36\ 222 \cdot 1.5=54\ 333$.

9. (5 bodova) **I str. 37.** Kod akcionarskog društva zabrana isplate dividendi iz drugih izvora, osim iz dobitka predstavlja jedan od načina uvažavanja principa nepovredivosti osnovnog kapitala. (Upišite tačan odgovor)

10. (10 bodova) I str. 64-65. Na slici su prikazane krive graničnih troškova preduzeća A i preduzeća B.

Ukoliko su pri obimu proizvodnje Q ukupni troškovi preduzeća A i ukupni troškovi preduzeća B izjednačeni, može se zaključiti sledeće:

- a) fiksni troškovi preduzeća A su veći od fiksnih troškova preduzeća B
- b) za obim proizvodnje Q prosečni varijabilni troškovi preduzeća A su veći od prosečnih varijabilnih troškova preduzeća B**
- c) fiksni troškovi preduzeća A su manji od fiksnih troškova preduzeća B**
- d) fiksni troškovi preduzeća A su jednaki fiksnim troškovima preduzeća B
- e) za obim proizvodnje Q prosečni varijabilni troškovi preduzeća A su manji od prosečnih varijabilnih troškova preduzeća B

(Zaokružiti tačan/e odgovor/e)